

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Vyhľadávka Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorou sa ustanovuje rozsah ekonomicky oprávnených nákladov vyvolaných odpojením sa odberateľa od sústavy tepelných zariadení dodávateľa a spôsob ich výpočtu

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/599>

Materiál v pripomienkovom konaní do 23.10.2023

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Úradom pre reguláciu sieťových odvetví SR ako iniciatívny návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom návrhu vyhlášky je ustanoviť rozsah ekonomicky oprávnených nákladov a spôsob výpočtu ich výšky, ktorý zabezpečí kompenzáciu ekonomicky oprávnených nákladov vyvolaných odpojením sa odberateľa od sústavy tepelných zariadení dodávateľa, ktoré dodávateľ nepredpokladal, a ktoré nemá zahrnuté v cene tepla. Návrh vyhlášky zároveň zrušuje doterajšiu vyhlášku Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 283/2010 Z. z., ktorou sa ustanovuje rozsah ekonomicky oprávnených nákladov vyvolaných odpojením sa odberateľa od sústavy tepelných zariadení dodávateľa a spôsob ich výpočtu.

Návrh vyhlášky má nadobudnúť účinnosť 01.01.2024.

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom návrhu vyhlášky je v súlade so splnomocnením upresniť implementačné aspekty procesu zmeny bilančnej skupiny, zodpovednosti za odchýlku a vzťahov medzi účastníkmi trhu s elektrinou, ak dochádza k prenášaní zodpovednosti za odchýlku na iného účastníka trhu s elektrinou, upresniť procesy, ktoré súvisia s novými účastníkmi trhu s elektrinou a činnosťami na trhu s elektrinou. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k návrhu ako celku

Vyhľadávka predložená Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len ako „Úrad“) považujeme za nedostatočnú.

V prvom rade neodôvodnene obmedzuje prvú kategóriu nákladov, ktoré má za úlohu kompenzovať (náklady, ktoré vznikli priamo v dôsledku fyzického odpojenia) len na náklady na práce súvisiace s odpojením (viď § 2 ods. 1), navyše ich limituje sumou 340 eur na jedno odberné miesto. To považujeme za nesúladné s rozsahom zákonného zmocnenia uvedeného v § 20 ods. 5 zákona o tepelnej energetike.

Obdobne aj vo vzťahu k druhej kategórii kompenzovaných nákladov - náhrade neamortizovaných prostriedkov prináša návrh vyhlášky obmedzenie, ktoré nie je v súlade so zákonom (§ 20 ods. 5) a súčasne ani so smernicou 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (čl. 24 ods. 2), v zmysle ktorej je fyzické odpojenie podmienené aj náhradou neamortizovanej časti prostriedkov na poskytovanie tepla odberateľovi. Vyhláška v tomto kontexte nemôže obmedziť náhradu neamortizovanej (neodpísanej zostatkovej hodnoty aktív) len na trojnásobok odpisov schválených v cene, nakoľko neamortizovanú hodnotu tvorí celá zostatková hodnota. Súčasne navrhujeme, aby sa z názvoslovia tohto typu ekonomicky oprávnených nákladov vyvolaných odpojením vypustilo spojenie "pomerná časť", keďže to nekorešponduje so zákonom.

Poukazujeme preto na povinnosť Úradu postupovať pri vydávaní vykonávacích predpisov v súlade s rozsahom zákonného zmocnenia. Aj nevydanie podzákonného predpisu v rozsahu, v akom požaduje zákon sa dá považovať za nesprávny úradný postup štátneho orgánu (§ 9 zákona č. 514/2003 Z. z.).

2. Zásadná pripomienka k §1

Doterajší text v § 1 sa vkladá do odseku 1 a v tomto odseku sa v písm. b) slová „náklady na náhradu pomernej časti“ nahrádzajú slovom „náhrada“.

Odôvodnenie:

Navrhujeme, aby sa z názvoslovia tohto typu ekonomicky oprávnených nákladov vyvolaných odpojením vypustilo spojenie "pomerná časť", keďže to nekorešponduje so zákonom o tepelnej energetike.

3. Zásadná pripomienka k §1

V § 1 sa vkladá nový odsek 2, ktorý znie:

„(2) Náklady, ktoré vznikli priamo v dôsledku fyzického odpojenia objektu spotreby tepla od sústavy tepelných zariadení dodávateľa sú

- a) náklady na práce súvisiace s odpojením objektu spotreby tepla od sústavy tepelných zariadení dodávateľa,
- b) náklady na odstránenie a likvidáciu časti sústavy tepelných zariadení, ktorá sa pre fyzické odpojenie objektu spotreby tepla od sústavy tepelných zariadení dodávateľa prestala používať na účel, na ktorý bola zriadená,¹⁾
- c) náklady na opätovné hydraulické vyregulovanie časti sústavy tepelných zariadení, od ktorej sa odpojil objekt spotreby tepla, v prípade, že je to potrebné,
- d) náklady na zabezpečenie určených meradiel²⁾ na meranie množstva dodaného tepla na odbernom mieste v časti sústavy tepelných zariadení, od ktorej sa objekt spotreby tepla odpojil,
- e) pomerná časť fixných nákladov za regulačný príkon v roku t v cene schválenej alebo určenej rozhodnutím úradu na rok t v cene tepla³⁾ schválenej alebo určenej úradom k dátumu odpojenia sa odberateľa od sústavy tepelných zariadení dodávateľa.“

Vkladajú sa poznámky pod čiarou 1) až 3) a ostatné poznámky pod čiarou sa primerane prečísľujú:

Poznámka pod čiarou 1) znie: „§ 33 ods. 6 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov.“

Poznámka pod čiarou 2) znie: „§ 18 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z.“

Poznámka pod čiarou 3) znie: „§ 14 ods. 11 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení zákona č. 256/2022 Z. z.“

Odôvodnenie:

Navrhujeme do Vyhlášky doplniť taxatívny výpočet nákladov, ktoré možno považovať za náklady, ktoré vznikli priamo v dôsledku fyzického odpojenia, pričom na tieto účely vychádzame z výpočtu, ktorý zodpovedá doterajšej právnej úprave (vyhláška Úradu č. 283/2010 Z. z.). Za osobitne dôležité považujeme zohľadnenie nákladov na odstránenie a likvidáciu časti sústavy, ktorá sa prestala používať na účel, na ktorý bola zriadená. To sa týka najmä jednoúčelových tepelných prípojok a odovzdávacích staníc tepla (najmä v objektoch spotreby tepla), ktoré je dodávateľ povinný odstrániť a zlikvidovať na základe zákonného príkazu (§ 33 ods. 6 zákona o tepelnej energetike). Vo vzťahu k ostatným odberateľom, ktorí zostanú pripojení k sústave tepelných zariadení dodávateľa možno takúto úpravu považovať za ekonomicky nespravodlivú, pretože ak tieto náklady nezaplátí ten, kto ich potrebu vyvolal (odpájajúci sa odberateľ), budú tieto náklady socializované v rámci postupov cenovej regulácie. Súčasťou nákladov vzniknutých v dôsledku odpojenia by však mala byť aj pomerná časť fixných nákladov za regulačný príkon počítaná podľa postupov platných doposiaľ (vyhláška Úradu č. 283/2010 Z. z.), nakoľko aj tieto náklady by v opačnom prípade museli navyše znášať ostatní odberatelia.

4. Zásadná pripomienka k §2 odsek 1

V § 2 odsek 1 znie:

„Náklady, ktoré vznikli priamo v dôsledku fyzického odpojenia objektu spotreby tepla od sústavy tepelných zariadení dodávateľa podľa § 1 ods. 2 písm. a) až d) sa určia vo výške skutočných nákladov.“

Odôvodnenie:

Považujeme za nesúladné s rozsahom zákonného zmocnenia uvedeného v § 20 ods. 5 zákona o tepelnej energetike neodôvodnene obmedzovať kategóriu nákladov, ktoré má za úlohu kompenzovať (náklady, ktoré vznikli priamo v dôsledku fyzického odpojenia) len na náklady na práce súvisiace s odpojením, a navyše ich limitovať sumou 340 eur na jedno odberné miesto.

5. Zásadná pripomienka k §2 odsek 2

V § 2 odsek 2 znie:

„Pomerná časť fixných nákladov za regulačný príkon podľa § 1 ods. 2 písm. e) sa určí ako rozdiel súčinu fixnej zložky ceny tepla v cene schválenej alebo určenej rozhodnutím úradu na rok t k dátumu odpojenia sa odberateľa od sústavy tepelných zariadení dodávateľa a regulačného príkonu na odbernom mieste odberateľa, ktorý sa odpája od sústavy tepelných zariadení dodávateľa a ním uhradených fixných nákladov v roku t ku dňu odpojenia podľa vzorca

$$PFO = (CFZ \cdot RPZM) - PFU,$$

kde

PFO je pomerná časť fixných nákladov v eurách,
CFZ je fixná zložka maximálnej ceny tepla v eurách/kW,
RPZM - regulačný príkon odberného miesta odberateľa, ktorý sa odpája v kW,
PFU - platba odberateľa uhradená ku dňu odpojenia v eurách.“

V § 2 sa za odsek 2 dopĺňajú nové odseky 3 až 5 a ostatné odseky sa primerane prečísľujú:

„(3) Náhrada neamortizovaných prostriedkov potrebných na výrobu a rozvod tepla odberateľovi, ktorý sa odpája od sústavy tepelných zariadení dodávateľa podľa § 1 písm. b) pozostáva z náhrady súvisiacej s prostriedkami, ktoré sa v dôsledku odpojenia objektu spotreby tepla od sústavy tepelných zariadení dodávateľa prestanú používať na účel, na ktorý boli zriadené¹⁾ podľa odseku 4 a z náhrady pomernej časti ostatných neamortizovaných prostriedkov potrebných na výrobu a rozvod tepla odberateľovi, ktorý sa odpája od sústavy tepelných zariadení dodávateľa podľa odseku 5.

(4) Náhrada súvisiaca s prostriedkami, ktoré sa v dôsledku odpojenia objektu spotreby tepla od sústavy tepelných zariadení dodávateľa prestanú používať na účel, na ktorý boli zriadené sa určí vo výške zostatkovej ceny⁴⁾ hmotného majetku a nehmotného majetku, ktorý sa používa výhradne na regulovanú činnosť a ktorý sa v dôsledku odpojenia objektu spotreby tepla od sústavy tepelných zariadení dodávateľa prestane používať na účel, na ktorý bol zriadený, ak odpisy z tohto majetku sú schválené alebo určené rozhodnutím úradu na rok t v cene tepla³⁾ schválenej alebo určenej úradom k dátumu odpojenia sa odberateľa od sústavy tepelných zariadení dodávateľa.

(5) Náhrada pomernej časti ostatných neamortizovaných prostriedkov potrebných na výrobu a rozvod tepla odberateľovi, ktorý sa odpája od sústavy tepelných zariadení dodávateľa sa určí ako súčin výšky neobežných aktív netto súvisiacich s regulovanou činnosťou k 31.12. roku t⁵⁾ a podielu regulačného príkonu v roku t odberateľa, ktorý sa odpája od sústavy tepelných zariadení dodávateľa a celkového regulačného príkonu v roku t⁵⁾ podľa vzorca.

$$P_{NP} = I_Z \times (RP_{SKt} / RP_{ZMt})$$

kde

t je rok odpojenia sa odberateľa od sústavy tepelných zariadení dodávateľa,
P_{NP} je pomerná časť neamortizovaných prostriedkov v eurách na úhradu dodávateľovi odberateľom, ktorý sa odpája od sústavy tepelných zariadení dodávateľa v roku t,
I_Z je výška neobežných aktív netto súvisiacich s regulovanou činnosťou k 31.12. roku t
RP_{ZMt} je celkov regulačný príkon v kW schválený alebo určený posledným rozhodnutím úradu v cene tepla na rok t
RP_{SKt} je regulačný príkon v kW odberného miesta odberateľa, ktorý sa odpája od sústavy tepelných zariadení dodávateľa na rok t.“

Vkladá sa poznámka pod čiarou 4), ktorá znie: „§ 25 ods. 3 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.“

Vkladá sa poznámka pod čiarou 5), ktorá znie: „§ Príloha č. 7 Vyhlášky ÚRSO č. 312/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike - Údaje o prevádzke sústavy tepelných zariadení“.

Ostatné poznámky pod čiarou sa primerane prečísľujú.

V § 2 odsek 6 (predtým odsek 3) sa za slová „ekonomicky oprávnených nákladov platba“ dopĺňa text „náhrady pomernej časti ostatných neamortizovaných prostriedkov potrebných na výrobu a rozvod tepla odberateľovi, ktorý sa odpája od sústavy tepelných zariadení dodávateľa určená podľa odseku 5.“, bodkočiarka sa nahrádza bodkou a v celom texte sa vypúšťa skratka „PNP“.

Odôvodnenie

Náhradu neamortizovaných prostriedkov potrebných na výrobu a rozvod tepla navrhujeme diferencovať na dve kategórie, a to náhradu súvisiacu s prostriedkami, ktoré sa v dôsledku odpojenia objektu prestanú používať na účel, na ktorý boli zriadené a na náhradu pomernej časti ostatných neamortizovaných prostriedkov. Je tomu tak z dôvodu, že v súvislosti s aktívami, ktoré po odpojení prestanú slúžiť na svoj pôvodný účel vzniká dodávateľovi povinnosť odstrániť takéto aktíva a prípadné náklady s tým súvisiace by v opačnom prípade znášali ostatní odberatelia. Preto navrhujeme, aby zostatkovú cenu takýchto aktív uhradil odpájajúci sa odberateľ v rámci náhrady neamortizovaných prostriedkov.

Navrhujeme tiež zmeniť vzorec výpočtu náhrady pomernej časti ostatných neamortizovaných prostriedkov tak, že základom bude výška neobežných aktív netto súvisiacich s regulovanou činnosťou k 31.12. roku t, ktoré sú schválené v cene tepla pre rok t odpojenia sa od sústavy tepelných zariadení dodávateľa. Tie by sa z dôvodu objektivity mali pomerne rozvrhnúť na odpájajúceho sa odberateľa, pričom by sa malo vychádzať z pomeru regulačného príkonu v kW odberného miesta odberateľa, ktorý sa odpája od sústavy tepelných zariadení dodávateľa na rok t a celkového regulačného príkonu v kW schválený alebo určený posledným rozhodnutím úradu v cene tepla na rok t.

K odôvodneniu týchto bodov sa odkazujeme aj na úvodný text týchto pripomienok.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/599>